

Ammattilukiolaisen opas 2025–2026

VAMMALAN
LUKIO

SASKY

SISÄLLYS

SISÄLLYS	2
1. YHTEYSTIETOJA.....	4
2. YLEISTÄ AMMATTILUKIOSTA.....	5
2.1 Kaksoistutkinto (amatillinen perustutkinto ja ylioppilastutkinto).....	5
2.2 Kolmoistutkinto (amatillinen perustutkinto, lukion koko oppimäärä ja ylioppilastutkinto).....	5
2.3 Yhteiset tutkinnon osat	5
2.4 Opintojaksot, opintopisteet ja osaamispisteet	6
3. AMMATTILUKION OPINTOJEN RAKENNE	7
3.1 Tekniikan polku 2025–2026.....	7
3.2 Palvelualojen polku 2025–26.....	8
Opintojen valinta	8
4. TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN.....	8
5. OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN.....	9
5.1 Opinto-ohjaus	9
5.2 Ohjauksen työnjako.....	9
6. OPISKELEMINEN LUKIOSSA	10
6.1 Työjärjestykset.....	10
6.2 Päätöviikot.....	11
6.3 Uusintakoepäivät.....	11
6.4 Ruokailu	11
6.5 Huoltajien illat	11
6.6 Lomat.....	12
6.7 Poissaolot.....	12
7. OPINTOSOSIAALISET EDUT.....	12
8. VAMMALAN LUKION OPINTOTARJONTA	12
9. ARVIOINTI	13
9.1 Opintojakson arviointi	13

9.2 Hylätyn kurssin suorittaminen.....	14
9.3 Opintojakson arvosanan korottaminen.....	14
9.4 Oppiaineen oppimäärän arviointi.....	14
9.5 Suoritusten seuraaminen	15
10. YLIOPPILASTUTKINTO.....	15
10.1 Tutkinnon suorittaminen.....	15
10.2 Ylioppilastutkinnon rakenne.....	15
10.3 Erillisten kokeiden suorittaminen (aineopiskelijana ylioppilaskokeessa)	16
10.4 Kokeiden uusiminen ja tutkinnon täydentäminen	16
10.5 Äidinkielen koe	16
10.6 Reaaliaineiden kokeet	16
10.7 Tutkinnon suorittaminen kerralla tai hajautetusti	17
10.8 Osallistumisoikeus ja ilmoittautuminen	17

1. YHTEYSTIETOJA

**SASKY koulutuskuntayhtymä,
Vammalan ammattikoulu/
Tyrvään käsi- ja taideteollisuus-
oppilaitos**

**Ratakatu 36
38210 SASTAMALA**

etunimi.sukunimi@sasky.fi

**Rehtori Jarkko Vuori
p. 044 755 4433
Opinto-ohjaaja Harri Pääkkönen
p. 0500 739 661
Koulutuspäällikkö Riina Sunila
p. 0400 845 001
Koulutuspäällikkö Pasi Huhtala
p. 044 547 8587
Koulutuspäällikkö Tarja Lylynperä
p. 050 373 0807**

Vammalan lukio

**Marttilankatu 20
38200 SASTAMALA**

etunimi.sukunimi@sastamala.fi

**vt. rehtori Kristiina Vuorinen
p. 040 664 0549
Opinto-ohjaaja Muru Juurola
p. 040 5060530**

2. YLEISTÄ AMMATILUKIOSTA

Ammattilukiolla tarkoitetaan yhdistelmäutkintoa, johon ammatillisten opintojen lisäksi kuuluu lukio-opintoja. Tässä oppaassa yhdistelmäutkinnon suorittajaa kutsutaan ammattilukiolaiseksi.

Yhdistelmäopintoja suorittava opiskelija **noudattaa hänelle valmiiksi laadittua** opintosuunnitelmaa, jonka mukaan hän opiskelee **lukiossa** yleensä ainakin äidinkielen, englannin, matematiikan ja yhteiskuntaopin kursseja sekä muita aineita niin, että hänen on mahdollista osallistua ylioppilastutkintoon ja kirjoittaa viisi koetta. Lukio-opinnoilla voidaan korvata osa **amatillisen tutkinnon** yhteisistä tutkinnon osista tai valinnaisista tutkinnon osista.

Kaksois- tai kolmoistutkinnon tekeminen on vaativa urakka. Tutkintoa suorittamaan voidaan valita sellainen henkilö, jolla olisi oikeus päästä Vammalan lukion opiskelijaksi eli peruskoulun päättötodistuksessa hänen lukuaineiden keskiarvonsa on oltava vähintään 7,0.

2.1 Kaksoistutkinto (amatillinen perustutkinto ja ylioppilastutkinto)

Kaksoistutkintoa suorittava hankkii amatillisen perustutkinnon lisäksi ylioppilastutkinnon. Kaksoistutkinnossa voi keskittyä vain ylioppilaskirjoituksissa kirjoitettaviin aineisiin, joita ovat **äidinkieli ja vähintään neljä aineista englanti, ruotsi, matematiikka, reaaliaineet (yhteiskuntaoppi, fysiikka, terveystieto ja psykologia)**. Yhteiset tutkinnon osat ovat laajuudeltaan 35 osaamispistettä ja niistä voi lukiolla suorittaa enintään 28 osaamispistettä (=lukiokurssia tai lukion opintopistettä). Jos opiskelijalle kertyy tai on aiemmin kertynyt lukiolla enemmän opintoja, niin niillä voidaan korvata myös valinnaisia tutkinnon osia osaamisen vastaavuuden perusteella. Opiskelija voi kuitenkin suorittaa lukiolla enintään 20 opintopistettä/ lukuvuosi. Kaksoistutkintoon tähtäävän opiskelijan on joissain tapauksissa mahdollista suorittaa ylioppilastutkinto jo kolmannen lukuvuoden keväällä, mutta yleensä ylioppilastutkinnon viimeisteleminen tapahtuu vasta neljännen lukuvuoden aikana.

2.2 Kolmoistutkinto (amatillinen perustutkinto, lukion koko oppimäärä ja ylioppilastutkinto)

Kolmoistutkintoa suorittava hankkii amatillisen perustutkinnon lisäksi lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkinnon. Kolmoistutkinnon suorittaminen kestää yleensä neljä lukuvuotta. Ylioppilastutkintoon on mahdollista osallistua opintojen ollessa vielä kesken. Tällöin edellytetään kuitenkin vähintään puolentoista vuoden laajuisia amatillisia opintoja ennen tutkintoon osallistumista.

2.3 Yhteiset tutkinnon osat

Amatillisen perustutkinnon yhteiset tutkinnon osat on jaettu kolmeen osa-alueeseen: Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen sekä Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen. Nämä osa-alueet pitävät sisällään mm. äidinkieltä, ruotsia, englantia, matematiikkaa, fysiikkaa sekä yrittäjyyttä.

2.4 Opintojaksot, opintopisteet ja osaamispisteet

Lukio-opintoihin kuuluvien aineiden opinnot on jaettu joko moduuleista koostuviksi **opintojaksoiksi**, joiden laajuus on 14 tuntia 15 minuuttia (1 opintopiste) tai 28 tuntia 30 minuuttia (2 opintopistettä). Ammatillisessa koulutuksessa opintojen laajuutta kuvataan **osaamispisteillä (osp)**. Osaamispisteet kuvaavat osaamista, eivät oppimiseen käytettyä aikaa. Lukion opintojaksosten kuvaukset löytyvät Vammalan lukion Wilmasta *Opetussuunnitelma*-välilehdeltä ja ammatillisten opintojen sisällöt kunkin ammatillisen perustutkinnon tutkinnon perusteesta. Alla taulukko lukiokursseiden ja ammatillisen perustutkinnon yhteisten aineiden vastaavuudesta:

LUKION TUNTIJAON (VNA 942/2014) JA LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2019 MUKAISET OPINTOJAKSOT (VOIMAAN 1.8.2021)		AMMATILLISEN PERUSTUTKINNON YHTEISET TUTKINNON OSAT JA NIIDEN OSA-ALUEET OSAAMISPISTEINEEN (VOIMAAN 1.8.2018 ALKAEN)	
		Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp:	
Oppiaine			Pakolliset osp
Äidinkieli ja kirjallisuus	kahdeksan (8) opintopistettä pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä	4
Toinen kotimainen kieli	1–5 tai kaksi (2) opintopistettä A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai B1-oppimäärän pakollisista opinnoista	Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi	1
Vieras kieli	kuusi opintopistettä A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai kuusi opintopistettä B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä	3
	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavaa kurssia	Toiminta digitaalisessa ympäristössä	2
	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavaa kurssia	Taide ja luova ilmaisu	1
		Matemaattis-luonnontiet. osaaminen, 6 osp:	
Matematiikka	Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus 2 opintopistettä sekä 4 opintopistettä pitkän matematiikan pakollisia opintoja tai 6 opintopistettä lyhyen matematiikan pakollisia opintoja	Matematiikka ja matematiikan soveltaminen	4
Fysiikka	FY1+2/ 2 opintopistettä	Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen	2
Kemia	KE1+2/ 2 opintopistettä		
		Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp:	
Yhteiskuntaoppi	YH1 ja YH2 / 4 opintopistettä	Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	2
	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavaa kurssia	Työelämässä toimiminen	2
Opinto-ohjaus	OP2	Opiskelu- ja urasuunnittelunvalmiudet	1
	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavaa kurssia	Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta	1
Liikunta	LI1 tai LI2 / 2 opintopistettä	Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	2
Terveystieto	TE1/ 2 opintopistettä		
	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavaa kurssia	Kestävän kehityksen edistäminen	1

Lisäksi opiskelijan tulee tehdä valinnaisia opintoja yllä mainituista 9 osaamispisteen verran.

Lukiotutkintoon voidaan tunnustaa enintään 40 opintopistettä (osaamispistettä) ammatillisia opintoja, joten koko lukion oppimäärään tulee opiskella vähintään 110 lukion opintopistettä (150 opintopistettä).

3. AMMATTILUKION OPINTOJEN RAKENNE

Lukion lukuvuosi on jaettu viiteen jaksoon. Jaksojen aikana opiskellaan sekä ammatillisia opintoja että lukio-opintoja. Lukion opintojaksoja on pääsääntöisesti kaksi tai kolme joka jaksossa. Ammattilukiolaiset opiskelevat lukiolla maanantai-, tiistai- ja perjantai-iltapäivisin. Joissakin jaksoissa oppitunti voi olla myös torstaisin. Ammattilukio-opintoihin on suunniteltu kaksi polkua, toinen tekniikan alan ja toinen palvelualojen opiskelijoille.

Huom. lukio-opinnot on sijoitettu työjärjestyksiin kiinteille paikalle koko vuodeksi. Opiskelija tekee ammattikoulun opinto-ohjaajan kanssa opintosuunnitelman, jossa tämä on huomioitu. Opiskelijan on hyvä valita sellainen työelämässä oppimisen aika, että opintojen suorittaminen onnistuu myös työelämässä oppimisen aikana.

3.1 Tekniikan polku 2025–2026

Vuosi	1. jakso	2. jakso	3. jakso	4. jakso	5. jakso
1.	ÄI01 MAY01 ENA01	ENA02 ÄI03	MAB02 KE01FY01 ÄI02	FYKE02 MAB03	FY03 ENA03 ÄI04
2.	ENA04 FY04 ÄI05	MAB04 FY05 ÄI07	ENA05 MAB05 YH01	YH02 FY06 ÄI06	MAB06MAB07 ENA06 FY07
3.	MAA10/MAB09 ENA9 YH05	FY08 ÄI10 MAA11	MAA15 FY09 ÄI11		

3.2 Palvelualojen polku 2025–26

Vuosi	1. jakso	2. jakso	3. jakso	4. jakso	5. jakso
1.	ÄI01 MAY01 ENA01	ENA02 TE01 ÄI03	MAB02 YH01 ÄI02	ÄI04 MAB03	ENA03 MAB03
2.	MAB04 ÄI05	ENA04 TE01 ÄI07	TE02 MAB05 ENA05	ENA06 TE03 ÄI06	MAB06MAB07 YH03 ÄI08

Opintojen valinta

Valintoja tehdessä on hyvä miettiä, mitä aineita 3–4 vuoden kuluttua aikoo kirjoittaa yo-kirjoituksissa. Valinnoista löytyy lisätietoa tämän oppaan luvussa 9.

Ammattilukiopoluissa on otettu huomioon kirjoitettavat aineet niin, että kaikki kirjoittavat reaalialaineista yhteiskuntaopin. Sen lisäksi tekniikanpolun opiskelijat kirjoittavat fysiikan ja palvelualojen polkujen opiskelijat terveystiedon tai psykologian. Neljäntenä vuonna voi täydentää opintoja muilla kirjoitettavilla aineilla.

Useampia reaalialaineita valitessa on kiinnitettävä huomiota myös kirjoituspäiviin. Reaalialaineissa kannattaa keskittyä erityisesti niihin oppiaineisiin, joiden ylioppilaskokeisiin aikoo osallistua. Jos suunnittelet jatko-opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa, keskustele ainevalinnoistasi lukion opinto-ohjaajan kanssa.

Pitkän matematiikan opintosuunnitelma laaditaan tapauskohtaisesti erikseen ja siitä on keskusteltava ammattikoululla etukäteen.

Lukio-opinnot suoritetaan pääosin Vammalan lukion normaaleissa opintoryhmissä. Henkilökohtaista opinto-ohjelmaa voidaan tarvittaessa täydentää tai nopeuttaa **etä- ja verkko-opinnoilla**.

4. TYÖELÄMÄSSÄ OPPIMINEN

Huomio työelämässä oppimisesta: Lukion aikataulu on rakennettu niin, että myös työelämässä oppimisen aikana on lukio-opetusta. Mieti ja sovi ennakkoon vastuupettajasi kanssa soveltuva työpaikka ja aikataulutus niin, että lukio-opinnot etenevät suunnitellusti. Kerro suunnitelmasi myös lukion opinto-ohjaajalle. Huomioi, että työelämässä oppimista voit tehdä myös koulun loma-aikoina.

Huomaa, että lukion opinnot on suunniteltu valmiiksi koko vuodeksi. Yhdenkin periodin pois-saolo lukio-opinnoista voi muuttaa lukion suoritusaikaa tai kirjoitettavia aineita.

5. OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN

5.1 Opinto-ohjaus

Ammattilukiolaisten ohjauksesta vastaavat yhteistyössä Vammalan ammattikoulun opinto-ohjaaja sekä Vammalan lukion opinto-ohjaaja ja tarvittaessa rehtori. Ammattilukiolaisen tulee itse vastuullisesti ottaa selvää suoritettavista opinnoistaan sekä lukiolla että ammattikou-lussa. Lukion opettajat auttavat oppiaineisiin liittyvissä kysymyksissä ja järjestelyissä.

5.2 Ohjauksen työnjako

Ammattikoulun opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja toimii ohjauksen koordinaattorina yhteistyössä lukion opinto-ohjaajan kanssa. Opinto-ohjaaja tekee yhdessä opiskelijan kanssa osaamisen tunnustamisen lukio-opinnoista ammatillisiin opintoihin. Ohjausta voidaan järjestää opiskelijan tarpeista riippuen myös Wilman välityksellä tai henkilökohtaisissa tapaamisissa.

Lukion opinto-ohjaaja

Lukion opinto-ohjaajan kanssa suunnitellaan lukio-opintojen rakenne, kuten ainevalinnat sekä ylioppilaskirjoitusten aikataulut ja kirjoitettavat aineet. Hän myös opastaa uravalin-taan ja jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa. Neljäntenä vuonna ammattilukiolaiset voivat osallistua abiturienteille järjestettävään opinto-ohjaukseen.

Lukion rehtori

Vammalan lukion rehtorin tehtäviin kuuluu Vammalan lukiossa itsenäisesti suoritettavien opintojen hyväksyminen, ylioppilaskirjoitusten järjestäminen ja niistä informoiminen, vaka-vien opiskeluun liittyvien ongelmien hoitaminen sekä opintojen määräaikaiseen keskeyttä-miseen ja koulusta eroamiseen liittyvät toimet.

Lukion aineenopettajat

Jokainen opettaja antaa ohjausta oman aineensa opiskeluun liittyvissä asioissa (esimerkiksi kyseisen oppiaineen opiskelutaidot, kurssien suoritusjärjestys, aineen kurssitarjonta luki-ossa, kurssien itsenäinen suorittaminen ja opiskeluvaikeudet). Aineenopettaja myös kertoo oman aineensa merkityksestä jatko-opiskelun kannalta.

Ammattikoulun vastuuopettaja

Vastuuopettaja auttaa ammatillisiin opintoihin liittyvissä kysymyksissä. Vastuuopettajan kanssa laaditaan ja päivitetään henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Tähän suunnitelmaan kirjataan myös lukiolla suoritettavat kurssit ja niistä muodostuvat osaamisen tunnustamiset, ja suunnitelmaa päivitetään koko opiskelujen ajan. Ammatillisten opintojen työjärjestysasioissa voi kääntyä myös koulutuspäällikön puoleen.

Opiskeluhuollon palvelut

Pirkanmaan hyvinvointialue järjestää toisen asteen opiskelijoiden opiskeluhuollon palveluta. Käytävissä ovat terveydenhoitaja, kuraattori ja opintopsykologi. Ammatilukiolaisena käytät palveluita ammattikoululla. Mahdollisena neljäntenä vuonna siirryt Vammalan lukion opiskelijaksi ja opiskeluhuollon palvelut järjestetään lukiolta.

Tukiopetus

Tukiopetusta voidaan antaa mahdollisuuksien mukaan missä tahansa oppiaineessa opiskelijan tai opettajan aloitteesta. Mikäli tarvetta tukiopetukselle ilmenee, kannattaa keskustella asiasta kyseisen aineen opettajan tai lukion opinto-ohjaajan kanssa.

6. OPISKELEMINEN LUKIOSSA

6.1 Työjärjestykset

Lukion opiskelijoiden ja opettajien henkilökohtaiset työjärjestykset ovat näkyvissä koko lukuvuodelle Wilmassa. Lukion päivittäinen aikataulu on alla olevan taulukon mukainen: vasemmassa laidassa näkyvät oppituntien alkamis- ja päättymisajat. Erivärisillä pohjilla olevat numerot muodostavat palkit 1–7. Saman kurssin tunnit ovat aina yhdessä palkissa siihen aikaan, missä kohdassa niiden numero on. Yhdestä kurssista järjestetään kolme 75 minuutin mittaista opetuskertaa viikossa. Ammatilukiolaisille tarkoitettuja kursseja järjestetään palkeissa pääsääntöisesti palkeissa 4 ja 5, ja joissakin jaksoissa palkissa 6. Näiden paikka voi vaihdella eri vuosina.

Olet tervetullut keskustelemaan ammatilliseen tai lukiokoulutukseen liittyvistä asioistasi missä tahansa opintojen vaiheessa kenen tahansa oppilaitosten henkilökuntaan kuuluvan kanssa.

Muista, että opintojen eteneminen on omalla vastuullasi.

Päivittäinen aikataulu

Ammattilukiolaisten kurssit järjestetään pääsääntöisesti palkeilla 4, 5 ja 6.

Klo	Ma	Ti	Ke	To	Pe	Palkki
8.00–9.15	2	1	1	2	7	Opetus
9.30–10.45	3	2	8	1	4	Opetus
11.00–13.00	Ruokailu oppitunnin aikana tai jälkeen					
11.00–12.50	6	7	3	3	5	Opetus
13.00–14.15	5	6	4	7	6	Opetus
14.30–15.45	4		5	8	8	Opetus

6.2 Päätöviikot

Päätöviikolla järjestetään opintojaksojen arviointipäivät. Päätöviikoille tehdään erilliset aikataulut. Työjärjestykset löytyvät Wilmasta hyvissä ajoin ennen koeviikon alkua.

6.3 Uusintakoepäivät

Uusintakoepäivät löytyvät Vammalan lukion kotisivuilta tai Wilmasta. **Uusintakokeisiin ilmoitaudutaan viikkoa ennen koepäivää Wilman kurssitarjottimella.**

6.4 Ruokailu

Kolmen ensimmäisen vuoden aikana ruokailu järjestetään ammattikoululla, paitsi jos olet koko päivän lukiolla. Lukiolla ruokaillessa pitää merkitä rasti ruokalan seinässä olevaan listaan jokaisella ruokailukerralla. Neljäntenä vuonna ruokailu järjestetään lukiolla. Ruokailuvuorot määrätään kullekin jaksolle erikseen kello 11.00–12.15 välisenä aikana ja ne ilmoitetaan Wilmassa. Ammattilukiolaisille suunnattu oppitunti voi alkaa vasta 11.30, ja ruokatunti on 11–11.30

6.5 Huoltajien illat

Huoltajien iltoja järjestetään lukuvuosittain kuhunkin ikäryhmään kuuluvien opiskelijoiden huoltajille sekä lukiossa että ammattikoulussa. On toivottavaa, että iltoihin osallistuvat myös ammattilukiolaisten huoltajat. Tuleville lukiolaisille ja heidän huoltajilleen järjestetään Vammalan lukiossa ns. avoin ilta keväisin.

6.6 Lomat

Ammattikoulun vastuuopettaja voi myöntää perustellusta syystä lomaa enintään kolmen päivän ajalle. Luvan tätä pidempään poissaoloon myöntää lukiolla rehtori ja ammattikoulussa koulutuspäällikkö. Perusteltua poissaololupaa haetaan koulusta saatavalla lomakkeella. Hakemuksesta käy ilmi opiskelijan nimi, loman ajankohta ja hakemuksen perustelut. Alle 18-vuotiaan opiskelijan hakemuksen allekirjoittaa huoltaja. Lomaa haetaan siitä oppilaitoksesta, josta vapaata anotaan – siis mahdollisesti molemmista oppilaitoksista, mikäli poissaoloaikana on sekä ammattikoulun että lukion oppitunteja. Lukio-opinnot etenevät tiivisti, eikä lukio suosittale lomamatkoja oppilaitoksen työpäivien ulkopuolella.

6.7 Poissaolot

Lukion opintojaksojen suorittaminen perustuu läsnäoloon. Kaikki poissaolot selvitetään Wilma-ohjelman avulla erikseen molempiin oppilaitoksiin. Mikäli poissaoloja on runsaasti, niistä on hyvä erikseen informoida myös vastuuopettajaa. Lukiossa poissaolot, luvallisetkin, voivat vaikuttaa opintojen etenemiseen.

7. OPINTOSOSIAALISET EDUT

Opintotukeen, koulumatkatukeen ja opiskelijatodistuksiin liittyvät asiat hoidetaan ammattikoulun toimistossa.

8. VAMMALAN LUKION OPINTOTARJONTA

Opintojaksojen kuvaukset esitetään kattavasti Wilmassa *opetussuunnitelma* -välilehdellä. Ammattilukiolainen ei voi valita opintoja vapaasti ensimmäisen kolmen vuoden aikana, vaan silloin hän noudattaa Saskyn ja Vammalan lukion yhteistyönä suunnittelemissa polkuopintoja. Neljäntenä vuonna kolmoistutkinnon tekijä voi valita kurssit vapaasti Vammalan lukion opetustarjonnasta.

Kunkin opintojakson opettaja vastaa kurssinsa toteutuksesta ja sen suorittamiseen liittyvästä tiedottamisesta. Opettaja tarkentaa suorituskriteerejä ja vaadittavia suorituksia opintojakson alussa ja oppituntien aikana. Samalla voidaan esittää tarkennuksia opintojaksojen suoritusjärjestykseen ja itsenäisen suorituksen mahdollisuuksiin.

Numeroarvioinnissa kurssi arvioidaan asteikolla 4–10 ja suoritusmerkinnässä ilmoitetaan vain, onko opintojakso suoritettu (S) vai onko suoritus hylätty (H). Jakson päättyessä kesken oleva suoritus merkitään täydennettäväksi (T). Mikäli opintojakson suorittaminen keskeytyy esimerkiksi opetukseen osallistumisvelvollisuuden laiminlyömisestä seurauksena, opintojakso merkitään keskeytetyksi (K).

Opintojakson **tunnus** (esimerkiksi MAA02) esitetään opintojen esittelyissä ennen opintojakson varsinaista nimeä. Tunnusta käytetään kurssin lyhenteenä eri yhteyksissä kuten luku- ja järjestyksissä ja opintotarjottimissa. Tunnuksen jälkeen ilmoitetaan opetusryhmän numero, esim. 1. Ammatilukiolaisille sopivilla opintojaksoilla on vielä lisätunnus (.AL, esim. MAA01.1AL tarkoittaa pitkän matematiikan 1. kurssia, jossa on useampi opetusryhmä, ja tämä ryhmä soveltuu ammatilukiolaisille.) Mikäli tunnuksessa ei ole opetusryhmän numeroa, opintojakso järjestetään vain kerran lukuvuoden aikana (esim. TE02)

Opintojaksojen kuvauksista käy ilmi, onko opintojakso **pakollinen, valtakunnallinen valinnainen** vai **koulukohtainen valinnainen**.

Nuorten tutkinnossa lukion oppimäärän on oltava **150 opintopistettä**. Valinnaisiin **opintoihin voidaan sisällyttää 40 opintopistettä ammatillisia opintoja**. Oppiaineen päättöarvosanaan vaikuttaa pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanat.

Ylioppilaskokeiden kysymykset kootaan valtakunnallisista pakollisista ja valinnaisista opinnoista. Näiden opintojen suorittamista ennen ylioppilastutkinnon kokeita suositellaan kaikille ammatilukiolaisillekin. Muut opintojaksot, kuten koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot, täydentävät valtakunnallisia opintoja.

9. ARVIOINTI

9.1 Opintojakson arviointi

Jokainen opintojakso arvioidaan erillisenä kokonaisuutena. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana (kaikki pakolliset ja valtakunnalliset opinnot) tai suoritusmerkintä S. Numeroarvosanoissa 5 osoittaa välttävää, 6 kohtalaista, 7 tyydyttävää, 8 hyvää, 9 kiitettävää ja 10 erinomaista tietoa ja taitoa. Arvosana 4 ja merkintä H osoittavat hylättyä suoritusta. Jokaisen opintojakson alussa opettaja selvittää opintojakson arviointiperusteet. Ammatikoulussa arviointi tehdään asteikolla 1–5. Osaamisen tunnustamisessa arvosanat muunnetaan ammatillisen tutkinnon todistukseen opetushallituksen ohjeita noudattaen ja siirretään ammatikoulun järjestelmään. S-merkinnällä suoritettuja lukion opintoja ei voida osaamisella tunnustaa. Osaamisen tunnustamisessa käytetään arvosanojen muuntotaulukkoa:

Lukion arvosana-asteikko (5–10)		Ammatillisen oppilaitoksen arvosana-asteikko (1–5)	
erinomainen	10	kiitettävä	5
kiitettävä	9	kiitettävä	5
hyvä	8	hyvä	4
tyydyttävä	7	hyvä	3
kohtalainen	6	tyydyttävä	2
välttävä	5	tyydyttävä	1

Opintojakson suorittamiseen kuuluu oppitunneille osallistuminen. Opettaja merkitsee mahdolliset poissaolot Wilmaan, jossa alaikäisen opiskelijan huoltaja tai täysi-ikäinen opiskelija itse selvittää poissaolon syyn.

Opintojakso päättyy yleensä laajempaan loppukokeeseen. Kokeessa testataan opiskelijan koko opintojakson sisällön hallintaa. Erityisesti vieraissa kielissä ja äidinkieleessä voi olla välikokeita tai tehtäviä, jotka on suoritettava, ennen kuin opintojakso kokonaisuudessaan voidaan arvioida. Opiskelijan, joka ilman hyväksyttävää syytä on ollut poissa väli- tai loppukokeesta, katsotaan keskeyttäneen opintojakson. Opiskelijalla, joka hyväksyttävästä syystä on ollut poissa loppukokeesta, on oikeus kerran osallistua uudelleen järjestettävään loppukokeeseen.

9.2 Hylätyn kurssin suorittaminen

Hylätyn opintojakson saa suorittaa uudelleen osallistumalla uusintakokeeseen korkeintaan kahdesti. Jos uusintakokeeseen ilmoittautunut opiskelija jää pois kuulustelusta ilman hyväksyttävää syytä, tämä tulkitaan yritykseksi. **Hylättyä kurssia ei voida hyväksyä (tunnustaa) ammatilliseen todistukseen.**

9.3 Opintojakson arvosanan korottaminen

Hyväksytyt opintojakson voi uusia osallistumalla kerran korotuskokeeseen. Kokeeseen on osallistuttava vuoden kuluessa arvosanan saamisesta. Hyväksytyt opintojakson korottamiseen voi liittyä lisäoppimistehtäviä. Kahdesta arvosanasta parempi jää voimaan. Hyväksytyt kokeen uusintaan ilmoitaudutaan Wilman kurssitarjottimella sen jälkeen, kun on täytetty hyväksytyt kokeen uusimista koskeva lomake ja sovittu hyväksytyt opintojakson uusinnasta opettaja kanssa (*Ilmoitaudun korottamaan hyväksytyt kurssiarvosanaa*).

9.4 Oppiaineen oppimäärän arviointi

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen arvosanojen aritmeettisena keskiarvona. Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään alla olevan taulukon esittämä määrä. **Huomaa, että hylättyjä opintojaksoja ei voida osaamisella tunnustaa ammatillisiin opintoihin.**

opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskeltuja pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä opintojaksoja kpl	hylättyjä arvosanoja enintään
1–2	0
3–5	1
6–8	2
9 tai enemmän	3

Kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät ja valinnaiset vieraat kielet arvioidaan lukioasetuksen määrittämin numeroarvosanoin. Opiskelija on halutessaan oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa hän on suorittanut vain yhden opintojakson sekä niistä valinnaisista vieraista kielistä, joista hän on suorittanut vain kaksi opintojaksoa.

9.5 Suoritusten seuraaminen

Jokainen opiskelija saa henkilökohtaisen tunnuksen opiskelijahallinto-ohjelma Wilmaan. Ohjelmasta löytyvät tiedot mm. työjärjestyksistä, opintojaksovalinnoista, suoritetuista opinnoista ja poissaoloista. Jaksojen vaihtuessa opiskelija voi muuttaa valintojaan lukion opinto-ohjaajan tai rehtorin avustuksella. Jaksotodistus löytyy Wilman tulosteista. Todistuksen suoritetuista opinnoista antaa lukion palvelusihteeri.

10. YLIOPPILASTUTKINTO

10.1 Tutkinnon suorittaminen

Ylioppilastutkinnon kokeita järjestetään kahdesti vuodessa: syksyn tutkintokerralla syyskuussa ja kevään tutkintokerralla maaliskuussa. Opiskelijalla on oikeus suorittaa ylioppilastutkinto enintään kolmena perättäisenä tutkintokertana. Tutkinnon voi siis hajauttaa eli suorittaa yksi tai useampi kirjoitettava aine kerrallaan. Tutkinnon voi aloittaa keväällä tai syksyllä.

10.2 Ylioppilastutkinnon rakenne

Kokelaan tutkintoon kuuluu vähintään **viisi** koetta, joista **äidinkielen koe on kaikille pakollinen**. Lisäksi on valittava **neljä** koetta seuraavista ryhmistä: 1) toinen kotimainen kieli, 2) vieras kieli, 3) matematiikka ja 4) reaalikoe. Tutkintoon kuuluviin kokeisiin voi kuulua korkeintaan kaksi saman ryhmän ylioppilaskoetta, esimerkiksi kaksi reaaliainetta tai kaksi vierasta kieltä. Yhden pakollisista kokeista on oltava pitkän oppimäärän mukainen. Lisäksi kokelas voi lisäksi sisällyttää tutkintoonsa yhden tai useamman ylimääräisen kokeen.

Kokeiden tehtävät laaditaan kussakin oppiaineessa nuorten lukiokoulutuksen tuntijaon mukaisten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen sisältöjen mukaan. Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä järjestetään vaativuudeltaan kahden eri tason kokeet. Kokelas saa lukio-opinnoistaan riippumatta valita, kumman tason mukaiseen kokeeseen hän edellä mainituissa aineissa osallistuu. **Kokelaan on kuitenkin suoritettava vaativampi koe vähintään yhdessä seuraavista pakollisista kokeista:** matematiikka, toinen kotimainen kieli, vieras kieli.

Jos kokelaan oma äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame tai jos kokelas käyttää äidinkielenään tai ensikielenään viittomakieltä, äidinkielen koe voi olla oppimäärältään suomi toisena kielenä. Tällöin koe suoritetaan äidinkielen kokeen ensimmäisenä kirjoituspäivänä.

10.3 Erillisten kokeiden suorittaminen (aineopiskelijana ylioppilaskokeessa)

Suoritetuista erillisistä kokeista saa suoritustodistuksen. Ylioppilastutkintotodistusta ei tällä tavoin ole mahdollista hankkia. Jos aineopiskelija on aikaisemmin suorittanut ylioppilastutkinnon, hänellä on oikeus täydentää tutkintoaan erillisillä kokeilla ilman lisäopintoja.

10.4 Kokeiden uusiminen ja tutkinnon täydentäminen

Ylioppilastutkinnon kokeita saa uusia niin monesti, kuin haluaa. Hyväksytyt kokeet uusimisella ei ole aikarajaa. **Tutkintoon kuuluvan hylätyn kokeen saa uusia kolme kertaa tätä tutkintokertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana.** Uusiessaan hylättyä koetta kokelas voi vaihtaa kokeensa tasoa. Edellytyksenä kuitenkin on, että tutkintoon kuuluviin kokeisiin sisältyy yksi vaativimman tason koe.

Ylioppilastutkinnon suorittaneella on oikeus täydentää tutkintoaan kokeilla, joihin hän ei ole aikaisemmin osallistunut. Tutkintoa voi myös täydentää saman oppiaineen eritasoisella kokeella. Täydentämisen ajankohtaa ei ole rajoitettu.

Yo-tutkinnon suorittamisen jälkeisistä uusinnoista ja tutkintoa täydentävistä kokeista annetaan erillinen todistus. Lisätietoa ylioppilastutkinnoista löydät ylioppilastutkintolautakunnan kotisivuilta osoitteesta www.ylioppilastutkinto.fi. Vammalan lukiossa rehtori vastaa ylioppilastutkintoon liittyvistä asioista.

10.5 Äidinkielen koe

Äidinkielen koe on kaksiosainen. Se sisältää lukutaidon kokeen ja kirjoitustaidon kokeen, joihin kumpaankin on osallistuttava samalla tutkintokerralla. Äidinkielen arvosana määräytyy molempien kokeiden pistemäärien perusteella. Jos kokelas jättää saapumatta jompaankumpaan äidinkielen kokeen koetilaisuuteen, kokonaissuoritus katsotaan keskeytyneeksi eikä kompensatio ole mahdollinen. Kokelaan on koetta uusiessaan suoritettava kokeen molemmat osat uudelleen.

10.6 Reaaliaineiden kokeet

Yhdellä tutkintokerralla (kevät tai syksy) kokelaalla on mahdollisuus suorittaa enintään kaksi reaaliaineiden koetta, jotka sijoittuvat tutkintoaikatauluun niin, että niiden kokeet tehdään eri koepäivinä. Voit osallistua jopa kuuden reaaliaineen kokeeseen hajauttamalla tutkintosi kolmelle tutkintokerralle.

Ryhmän I reaalkoepäivänä voit suorittaa yhden seuraavista	Ryhmän II reaalkoepäivänä voit suorittaa yhden seuraavista
uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, maantiede, terveystieto kemia	psykologia, filosofia, historia biologia fysiikka

10.7 Tutkinnon suorittaminen kerralla tai hajautetusti

Ilmoittautumisesi merkitsee koko ylioppilastutkintosi aloittamista ja siitä alkaa kulua se kolmen peräkkäisen tutkintokerran määräaika, jonka kuluessa sinun on suoritettava ylioppilastutkintoosi kuuluvat viisi koetta.

Kokelas voi yhdellä tutkintokerralla osallistua vain yhteen pitkään oppimäärään perustuvaan vieraan kielen kokeeseen (esimerkiksi A-englanti tai A-saksa). Lyhyeen oppimäärään perustuvia kielikokeita voi suorittaa enintään kaksi yhden tutkintokerran aikana.

10.8 Osallistumisoikeus ja ilmoittautuminen

Ylioppilaskirjoitukseen ilmoittaudutaan kirjallisesti. Sitova ilmoittautuminen tehdään Wilmassa lukion antamien ohjeiden mukaisesti. Syksyn ylioppilaskirjoitusten ilmoittautumisaika päättyy 5.6. ja kevään ylioppilaskirjoitusten 1.12.

Ylioppilastutkintolautakunta perii ilmoittautuneilta jokaisesta suoritettavasta kokeesta 34 euron koemaksun. Oppivelvolliset voivat osallistua maksutta viiden pakollisen aineen kirjoitukseen.

Ammatillista tutkintoa suorittava opiskelija

Ammatillista tutkintoa suorittava opiskelija voi osallistua ylioppilastutkintoon opintojen ollessa vielä kesken. Häneltä edellytetään kuitenkin vähintään puolentoista vuoden laajuisia ammatillisia opintoja ennen tutkintoon osallistumista. **Käytännössä ylioppilaskirjoitukseen osallistuminen vaatii kuitenkin laajan tietopohjan hallintaa, jonka saa osallistumalla lukion kursseille. Ylioppilastutkinto on lukion loppukoe ja hyviä arvosanoja tavoittelevan on syytä opiskella oppiaineen kursseja laajemmin kuin pelkkä säädös edellyttää.**

Ammatillisen tutkinnon suorittanut opiskelija

Henkilöllä on ammatillisen tutkinnon perusteella oikeus osallistua ylioppilastutkintoon ja siihen kuuluviin kokeisiin ilman lisäopintoja, jos ammatillinen tutkinto on edellyttänyt vähintään kahden ja puolen vuoden opintoja.

Opiskelija, joka siirtyy suorittamaan vain lukion oppimäärää

Syksyn ylioppilaskirjoitukseen osallistuvan on suoritettava (hyväksytysti tai hylätysti) koeaineiden pakolliset opintojaksot ennen kirjalliseen kokeeseen osallistumista.

Kevään ylioppilaskirjoitukseen osallistuvan on suoritettava (hyväksytysti tai hylätysti) koeaineiden pakolliset opintojaksot ennen kirjalliseen kokeeseen osallistumista.

Reaaliaineiden kokeessa edellytetään, että olet suorittanut vähintään kirjoitettavan oppiaineen pakolliset opintojaksot.